

TRIBUNA

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 6 luni 10 cor.
pe 3 luni 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERTIUNILE:
de un și garoad : prima dată 14
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 b. de fiecare publicare.

Akli abonamentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat

Scrisori neînscrise nu se primesc

Situația politică.

Pe azi ori mâine, e semnalată socoteala definitivă între opoziție și guvern, în lupta ce decurge cu atâtă inversunare între dânsii, de când ministrul Tisza și-a prezentat proiectul de reviziune a regulamentului.

Se pare că n-a folosit nimic pentru ameliorarea situației nici serviciul militar de doi ani, nici tunurile pentru honvezime, »cuceriri naționale» pe cari Sâmbătă Tisza le-a anunțat cu mare alaiu parlamentului, scoțând fără îndoială cu aceasta, ultimul adut, pentru înlănzirea opoziției.

N-a avut rezultatul dorit și așteptat și dl Tisza trebuie deci să se hotărască pentru lupta decisivă.

Eri seara partidul liberal a ținut consiliul de războiu, în care șeful, ministrul președinte Tisza, a făcut următoarele comunicații cu privire la evenimentele zilelor viitoare :

— Când mai pe urmă a făcut declarații — așa a început — a avut speranța că opoziția nu și-a spus cel din urmă cuvânt. Azi a dispărut ori ce speranță, că reviziunea să se poată face cu colaborarea partidelor opoziției. I-se impune deci partidului liberal, ca să-și împlinească datoria. Constată că simpatiile țării sunt aproape unanime față de reviziune. În parlament, nu se fac obiect de critică modificările plănuită, ci cele inventate. Se apără libertatea cuvântului, pe care nimeni n'o atacă. Nici acea

nu vrea, să lege mâinile parlamentului în privința contingentului de recruți. Reformele vor întări numai constituționalismul și nu-l vor slăbi.

Se poate, deși nu e probabil, că vor veni zile critice pentru națiune, reforma doar e făcută nu numai pentru prezent ci și pentru viitor. Între marginile până unde ne ajunge privirea, astfel de vremi nu se pot aștepta, totuși împrejurarea, că regele Ungariei dispune peste forțele și a altor state, poate aduce asupra noastră anumite primejdii, dar istoria a dovedit-o că în astfel de vremi, națiunea întregă își știe desăfășura rezistența, dacă nu vor diriguia d-alde Lengyel Zoltán, Polónyi Géza, ci dacă în adevăr lupte mari de idei se vor da în parlament.

Trece la glonț și spânzurătoare, ce a accentuat an. Așa a înțeles-o și atunci, că deși aproba nu o poate, dar o știe înțelege, dacă cineva face-o astfel de politică, ce duce la conflicte. Dar acela fie pregătit la ultimele consecuențe. După ce e neîndoios — își încheie discursul — că opoziția nu s'alătură la propunerea sa, e cert, că trebuie să ia acelaș punct de vedere ca cel din Martie. Aceeaș propunere o face acum, pe care atunci a abandonat-o, fiindcă a devenit superfluă în urma soluției de pace alui Thaly. Propunerea prezentă, în partea-i dispozitivă e aceeaș cu cea din Martie, deosebirea e numai, că atunci s'a referit la chestiunile cari atunci erau urgente, azi la acele chestiuni, cari azi sunt indispensabile. Acestea sunt

1.) *Indemnitatea.* 2.) *Pactul croat.* 3.) *Contingentul normal de recruți.* 4.) *Revițiunea definitivă a regulamentului.*

Propune să se încredințeze Podmaniczky Frigyes, cu prezentarea propunerii în Dietă. E sigur de isbândă, sigur de aceea că face serviciul parlamentului.

Partizanii au primit cu insulte și unanimitate propunerea.

Vestea celor petrecute în partidul liberal a ajuns încă azi noapte la cunoștința partidelor opoziționale, producând generală consternație.

Coalițiunea partidelor se poate privi ca un act încheiat cari la oaltă au hotărât : în momentul când propunerea se va pune la ordinea zilei, să înceapă obstrucția tehnică.

Pacificatorul de astăprimăvară, Thaly, argumenta violent împotriva lui Tisza :

— Pacea n'am încheiat-o pe termin cu Tisza, ci pentru totdeauna.

Aceasta este situația în Budapesta. Presemnele ar arăta mari furtune, așa cum n'a mai văzut nici parlamentul din Budapesta, după experiență însă, de câte ori strajnicii aceștia s'au pregătit la câte un lucru mare, moment hotărâtor, cum ziceau dânsii, sfârșitul a fost comical ori barocul.

Se va ivi și acum, mai mult ca sigur vre-un Thaly, vre-un nou pacificator, și din războiul grozav, ne vom alege cu o duioasă împăcare, — spre sincerele noastre regrete.

RUGĂCIUNEA ROMÂNULUI.

Doamne, cât s'au înmulțit asupritorii mei ; mulți se scoală asupra mea, mulți zic sufletului meu : Nu este mântuire pentru dânsul la Dumnezeu. Psalm. 3. 2.

Caută, când ei șed și când se scoală, eu sum de batjocură lor. Plângerile lui Ieremia 3, 63.

Auzi Doamne, ocările lor ; toate uneltirile lor asupra-mi, toată ziua. Plg. 4, 61, 62.

Vezi, Doamne, nedreptatea ce mi-se face ; judecă judecata mea. Plg. 3, 59.

Că urmărește vrăjmașul sufletul meu ; calcă la pământ viața mea. Ps. 163, 3.

Asămănarea lui a leu, dorește să sfășie, și ca puil de leu care șede la pândă. Scoală-te, Doamne, ieși-l înainte. Ps. 17, 12, 13.

Toți dușmanii noștri deschis-au gura lor asupra noastră Plg. 3, 46.

Dinții lor lance și săgeți, limba lor sabie ascuțită. Ps. 57, 5.

Ascuțit-au limba lor ca șarpele, venin de aspidă e sub buzele lor. Ps. 140, 4.

Venin au ei după asămănarea veninului de șarpe. Ps. 58, 5.

Nu este cine să ne răpească din mâna lor, Plg. 3, 8.

Rețea au pus pentru pașii noștri. Ps. 57, 7.

Frica și cursa, pentru pustiirea și nimicirea : noastră au venit asupra noastră. Plg. 3, 47.

Ei pândesc pașii noștri ca să nu umblăm pe ulițele noastre. Plg. 4, 18.

Ingreuiat-au lanțul. Plg. 3, 7.

Suspina tot poporul căutându-și pânea ; datu-și-a cele prețioase pentru hrană. Plg. 1. 11.

Doamne, Dumnezeul mântuirii mele ! Ps. 88, 2.

Caută, Doamne, și vezi cât de disprețuit am ajuns ! Plg. 1, 11.

Înfipt-au în rărunchii mei săgeți. Plg. 3, 13.

Au pus în mâncarea mea plantă veninoasă. Ps. 69, 22.

Ingrăditu-m'au ca să nu mai ies. Plg. 3, 7.

Sufletul meu e în mijlocul leilor. Plg. 57, 5.

Ridic mâinile mele către Tine, sufletul meu ca un pământ însetat către Tine grăbește, auzi-mă Doamne, piere sufletul meu. Ps. 143, 67.

Scoate din năcaz sufletul meu. Ps. 143, 11.

Învăță-mă să fac voia Ta. Ps. 143, 10.

Vezi, Doamne, nedreptatea ce mi-se face. Plg. 3, 59.

Iată eu strig asupra silniciei și nu sunt auzit ; strig și nu mi-se face dreptate. Iov. 19, 7.

Caută și vezi ocara noastră. Moștenirea noastră întorsu-s'a la alții, casele noastre la străini. Plg. 5, 1, 2.

Ne câștigăm pânea cu prețul vieții. Plg. 5, 9.

Cerut-au pâne pruncii — nu era. Plg. 4, 4.

Cel ucis de sabie mai norocii sunt decât cel ucis de foame. Plg. 4, 9.

Ca un cupor arde pelea pe noi de aprinderea foamei. Plg. 5, 10.

Pe bani beut-am apa noastră. Plg. 5, 4.

Limba sugătorului, de sete lipsitu-s'a de ce-riul gurei sale. Plg. 4, 4.

Ochii s'au stâns de suferință Ps. 88, 10.

Vezi, Doamne, suferința mea ! Plg. 1, 9.

Viața mea la iad a ajuns. Ps. 88, 4.

Uitat-am fericirea. Plg. 3, 17.

Restătoarește-ne Dumnezeul mântuirii noastre Ps. 85, 5.

Căzut-a cununa de pe capul nostru ; val de noi ! Plg. 5, 16.

Vai de noi ! Suntem prădați. Ieremia 4, 13.

Toată țara e pustiită. Ier. 4, 20.

Protivnicii au ajuns capi. Plg. 1, 5.

Mai marii noștri spânzurați au fost de către ei. Ajuns-au asemenea cerbilor cari nu află pășune și fug dinaintea gonașului. Plg. 5, 12, 1, 6.

Sabie au tras cei fără de lege și au întins arcu ca să deie jos pe cel pacinic și pe cel sărac și să măcelărească pe cel drept. Ps. 37, 14.

Bătrînii încetau de a șede în judecată și tinării de a cânta. Plg. 5, 14.

Încetat-a bucuria inimilor noastre ; danțurile noastre prefăcut-s'au în bocet. Plg. 5, 15.

Riuri de apă varsă ochiul meu. Plg. 3, 48.

Departa de mine e mângăitorul, care să re-corească sufletul meu. Plg. 1, 16.

Cine-mi va da mie aripi ca de porumb ? Sburare-ași și m'aș liniști în pustiu. Ps. 55, 7, 8.

Ascultați, popoarele toate, și vedeți durerea mea ! Plg. 1, 18.

Au nu vă pasă nimic voaia tuturor celor ce treceți pe cale ? Plg. 1, 12.

Sara și dimineața și la amiază jălui-mă-voiu și mă voiu tângui. Ps. 55, 18.

Contra proiectului Berzeviczy.

Adunarea din Săliște.

— Raport special. —

— 13 Noembrie 1904.

Dreptul nefolosit e pierdut!

Folositi-vă de dreptul vostru!

Spuneți-vă voința și dorința Voastră izvorite din drepturile Voastre!

Să fim: „Toți pentru unul și unul pentru toți“ dacă voim să se audă și să aibă putere și glasul nostru în sfatul țării, unde să făuresc legile și pentru noi!!

Placate roș-galben-vânt cu acest text anunțată în toate comunele din cerc întrunirea publică pe azi în Săliște conchemată. Preoți și învățători, explicau țăranilor înțelesul atât de dureros cuprins în aceste cuvinte — și lume multă, alegători și nealegători — popor Român dornic de-a asculta glasul conducătorilor săi, s'adună la oara fixată. Fu timp foarte urât, dar pentru aceea Românilor, când e vorba să-și apere dreptul și limba sa, trece prin foc și apă și vine, vine în mari cete, ca să-și ridice glasul de protest.

Ciasul bate 2 ore. Sute și sute de alegători și nealegători din Săliște și jur erau de față, iar pe la intrări se vedeau încă zeci și zeci de inși ce grăbeau să nu scape minutul de începere. Mulțimea aclamează de președinte pe dl protopop Dr. Ioan Stroia, iar de notar pe tânărul Octavian Sghimbea. Par'că de jumătate de secol n'am auzit să se fi realizat cu atâta dor devisa: „Preoți cu crucea în frunte“. La Ilia, la Brad, la Săliște sub presiunile preoților — protopopi s'a înălțat glas de de protest contra primejdiilor ce ne amenință, prin graiul lor s'a rostit mai întâi Românilor durerea ce-i așteaptă.

Președintele deschide adunarea și în cuvinte bine simțite arată primejdia, ce se descarcă asupra poporului nostru în deosebi prin noul proiect școlar al guvernului.

Intre vii aclamațiuni ia cuvânt d-nul Nicolae Comșa. Arată, că darea de seamă a delegaților poporului e o datorință, iar poporul alegător față de aceasta are un cardinal drept: dreptul de a-și prelinde aceasta dare de seamă.

Face raport despre activitatea clubului comitatens de 6 ani încoace:

Arată că acesta în adunările generale a le comitatului și a ridicat glasul contra guvernului Szell, care pășind cu devisa: lege, drept și dreptate, se pare a fi un guvern, ce merită să se înșire între guvernele seculului luminii, — dar înzadar, căci frazele: lege, drept și dreptate s'au

innecat și din drept a devenit nedrept, din dreptate nedreptate și din lege ex lex;

Arată că s'a votat neîncredere guvernului Hédervary, sub care s'a dovedit apoi corupțiunea „fericitorilor țării“.

Arată că s'a votat neîncredere chiar actualului guvern, sub scutul căruia și Românii credeau că pot să capete ceva sprijin.

Arată că s'a făcut interpelare în chestia de faimării numelui goului Iancu și s'a cerut astfel să se ștergă pata de pe națiunea Română — și s'a cerut ca în justiție, drept și dreptate să se facă, iar nu politică, și ministrul de interne să ia dispozițiuni pentruca să se evite atari fărădelegi.

Guvernul a răspuns la toate, nu însă în esență.

Arată că s'a făcut interpelare în cauza banilor confiscate pentru mormântul lui Iancu — și că chestia e încă pendentă.

Arată că s'a înzistat ca prin comitat să se ceară ștergerea ordinului, prin care s'a desființat partidul național român, — dar fiind Românii în minoritate în adunarea municipiului, s'a trecut la ordinea zilei.

Incheie darea de seamă a delegaților comitatensii, — iar mulțimea prin vii aclamări de „Să trăiască“ le exprimă mulțumită pentru ținuta demnă și Românească.

Trece apoi la situația politică și face solemnă declarațiune: că acuzele aduse la adresa Românilor, că ei n'au iubit patria, că n'o iubesc, că nu i voiesc binele, că sunt „trădători“ — sunt toate minciuni, căci din un popor, care a dat domnitori ca Ioan Huniade și Matia Corvin nu poate nici când să se ivească un trădător de patrie.

Explică pasivitatea politică și relele ce ne-au rezultat din aceasta și are deplină încredere în curentul tinar activist, căci numai prin luptă, prin activitate se pot câștiga drepturi, și numai așa să poate vesti lumii, că e un popor un popor de 3 milioane nemulțumit și care își deplânge drepturile sale.

Își exprimă apoi durerea, că în parlamentul țării, afară de Dr. Aurel Vlad, nu mai avem și alți români aleși din dragoste Românească și cari să lucre pentru cauza noastră.

Explică apoi nedreptatea ce să face Românilor prin censul de azi, prin împărțirea nenaturală a cercurilor electorale și prin presiunea ce guvernele o fac la alegeri.

Trece la situația politică de azi, arătând cum guvernul Tisza s'a introdus cu fraza: „există naționalități în aceasta țară și au drept de existență“ și că aceasta a fost numai un fir dulce prin gura nemaghiarilor, — cum acesta pentru a-și asigura poziția face lefi funcționarilor, — cum acesta promite o nouă lege electorală, fără s'o fi adus, — iar acum prezintă un proiect de

reforme școlare cu tendința să ștergă legea fundamentală din 68 și să știrbească drepturile naționalităților de a-și înființa și susține școli.

Vorbind o oară întreagă incheie exprimându-și firma convingere, că zadarnice-s toate sbucimările guvernelor, căci prin existența noastră de mii de ani deja de mult s'a dovedit adevărul proverbului: „Apa trece, pietrele rămân“...

Vorbirea dînsului a fost mereu subliniată prin vii aplauze și aprobări din partea ascultătorilor, — drept dovadă, că graiul dînsului, a fost durerea poporului din care e născut.

Advocatul Dr. Nicolae Petra de asemenea arată atacurile, ce ținesc asupra școlilor noastre prin proiectul nou de lege școlar și își exprimă firma convingere, că intențiunea guvernului de a ne răpi limba din școale, e zadarnică, fiindcă dreptul de a ne înființa și susține școli e un drept natural, un drept ce care ne-am născut și astfel un drept care nici când nu ni-se poate răpi. Cetește apoi proiectul de protest aci înșirat, pe care poporul îl primește cu însuflețire.

I.

Adunarea alegătorilor din cercul electoral comitatens „Săliște“ și a celor din cercul electoral dietal „Cristian“, ținută în 13 Noembrie n. 1904 în Săliște, ascultând atât darea de seamă a delegaților consiliului județan prin graiul d-rului Nicolae Comșa despre activitatea delegaților în special și a clubului comitatens Român în general, — cât și espunerile asupra situației generale politice, ia cu mulțumită la cunoștința darea de seamă și le votează încreiere deplină pentru ținuta lor demnă și românească.

II.

Adunarea luând în dezbateri proiectul de reformă al legii școlare, prezentat dietei de ministrul de culte.

Având în vedere, că acest proiect nesocotește legi fundamentale din constituția țării, legea despre egale îndreptățire a naționalităților, nișina la revizuirea ei în detrimentul egalei îndreptățiri.

Având în vedere, că el ratămă adânc autonomia garantată prin legi a bisericilor noastre naționale și investite cu dreptul de-a înființa și susține școli.

Considerând mai departe, că numitul proiect constituie o violare a dreptului născut fiecărui cetățean la limba sa proprie maternă, care singură îi poate garanta dezvoltarea sa normală în cultură.

Considerând că în ultima analiză scopul noului proiect școlar este îndreptat contra însuși existența tuturor naționalităților din această țară, ținând direct la desnaționalizarea lor.

Mă turbur întru jeluirea mea. Ps. 55, 3.
Ascultați, popoarele toate! Plg. 1, 18.
Au nu vă pasă vouă nimic? Plg. 1, 12.

Grăbește întru ajutorul meu, Doamne al mântuirii mele. Ps. 38, 23.
Căci străinii s'au sculat asupra mea. Ps. 54, 5.

Scoală-Te, Doamne, mântuește-mă Dumnezeu meu, că Tu ai sfârmat falca tuturor dușmanilor mei. Ps. 3, 8.

Imbrace-se întru rușine și întru ocară ceice se sumeșesc asupra mea. Ps. 35, 26.

Mântuește-mă de vrășmașii mei. Ps. 143, 9.
Căci nu este în gura lor sinceritate; lăuntru lor e fără de lege. Ps. 5, 10.

Perde Doamne, despică limba lor. Ps. 55, 10.
In toată ziua cauzele mele le jignesc; în privința mea toate planurile lor sunt spre rău. Ps. 56, 6.

Ceartă-Te, Doamne, cu dușmanii mei; luptă-Te cu ceice se luptă contra mea. Ps. 35, 1.
Încinge sabia Ta peste coapsa Ta. Ps. 45, 4.
Prinde pavăza și scutul Ps. 35, 2.
Fă să vie ziua, în care ai zis că ei să fie asemenea mie. Plg. 1, 21.

Răsplătește-le Doamne! Plg. 3, 64.
Rușineze-se. Ps. 35, 4.
Fie ca pleava în fața vântului. Ps. 35, 5.
Fie calea lor întunec și lunecșurii. Ps. 55, 6.

Perirea asupra lor. Coboară-se de vii în iad, căci căutați sunt în locuința lor, în lăuntru lor. Ps. 55, 16.

Săpat-au înaintea mea groapă. Coboară-ți pe ei în groapa mormântului. Ps. 57, 7. Ps. 55, 24.

Răsplătește-le, Doamne! Căci ei fără cauză au căutat sufletul meu. Plg. 3, 36. Ps. 35, 7.

Când se aflau ei în dureri, îmbrăcăminte mea a fost sacul; chinuit-am cu post sufletul meu. Ps. 35, 13.

Ca și când mi-ar fi fost amic, frate mie, m'am purtat. Ps. 35, 14.

Iar ei întru schiopătarea mea s'au bucurat. Ps. 35, 15.

Și mi-au răsplătit mie cu rău pentru bine. Ps. 35, 12.

Căci nu pace vorbesc ei. Ps. 35, 20.

Răsplătește-le Doamne! Plg. 3, 64.
Apără, Doamne, dreptatea mea. Plg. 3, 58.
Fie-ți aminte de mine și-mi ajută. Ps. 55, 3.
Să nu zică ei: Înghițitu-l-am. Ps. 35, 25.

Deșteaptă-te; de ce dormi, Doamne? scoală-Te nu ne lăpăda în veac. 44, 24.

De ce fața Ta o întorci? Uii năcazul nostru? Ps. 44, 25.

Socotiți suntem ca oi de măcelărie. Ps. 44, 23.
Tu iubești dreptatea și urăști fărădelegea. Ps. 45, 8.

Scapă-mă de ceice fac pară, și de bărbații tânguirilor mă mântuește. Ps. 59, 3.

Scoală-te Doamne! Ps. 3, 8.

Răsplătește, Doamne! Plg. 3, 64.

Apără. Doamne, dreptatea mea. Plg. 3, 58.

Scoate-mă și mă mântue din mâna fiilor străinătății, acărora gură vorbește deșertăciune și dreapta lor e dreapta înșelăciunii Ps. 144, 11.

Că Tu ești Dumnezeu meu. Ps. 143, 10.

Eu sunt servul Tău 12.

A Domnului este mântuirea și peste poporul Tău binecuvântarea Ta. Ps. 3, 9.

Amin și iarăși Amin. Ps. 72, 19.

gc.

Ținuta femeii.

(După E. Grebitz.)

(Urmare)

Dacă femeia va poseda aceste nobile calități, va poseda și arta de a face soțului său plăcută și tignită viața, la căminul său familiar. Dânsa va privi totdeauna în satul său pe ființa cără care are o îndatorire sfântă, îl va întimpina în totdeauna cu amabilitate, cu prevenire și mică greșeli le va trece cu vedere; și după obositoarea muncă a zilei, îi procură o liniștită și plăcută distracție, căsnicie (Heim!). Muzica și cetitul nelnterupt cultivate — și soțul va afla în consoarta sa pe îngerul blândetii și al fericirei adevărate; pentru ca aceste două ridică imaginațiunea în sferele cele mai înalte, de

Considerând în fine, că prin astfel de tendințe să propagă ura de rasă și se periclitează conviețuirea pacnică a diferitelor popoare, ce constituiesc acest stat :

Adunarea alegătorilor și a poporului intrunit, protestează solemn contra acestui proiect de lege și declară că ei vor lupta din toate puterile ca să nu derie lege.

III

Adunarea luând act de energiciei pași întreprinși de episcopatul român în contra noului proiect de lege școlar, — îi exprimă mulțămirea sale.

Orul I. Beu arată cum în un stat constituțional soarta țării e pusă în dreptul de vot al alegătorilor, căci cum vor fi delegatul lor, așa va fi și cărma comitatului și a țării. Delegații trebuie să aibă în vedere interesele poporului și deoarece aceasta numai cei eșiți din popor o pot face, — face apel la alegători, ca totdeauna să se cugete mai întâiu la cel din sângele lui.

Președintele la 4 ore închide adunarea între vii aplauze.

Adunarea a decurs în ordine eșantionară și a fost un moment de înălțare sufletească. Fiecare a fost deplin convins de nedreptățile ce cărmuitorii țării făcuse în contra noastră — și fiecare s'a depărțat cu nou îndemn de luptă contra uneltirilor ce zilnic ni se fac.

Români! „Puternicii zilei“ au adus legi să ne maghiarizeze numele, dealuri și văi, sate și orașe, — au adus legi să maghiarizeze numele ce nevinovatul copil îl capătă din botez, — au oprit glasul Românului în adunări și în conferențe, — au infundat pușcăriile cu bietul Român răbdător.

Și toate li-se par nimic, ba toate li-se par fără rezultat: —

Iar acum tind direct să stingă dulcea limbă românească prin școală. Vreau ca mută să fie limba ce copilul a învățat-o dela iubita sa mamă și ungurească să fie vorba lui de toate zilele, ca ungurească să fie rugăciunea ce el cu atâta evlavie o înalță către Domnul ceriului, — ungurească să fie resuflarea întregii țări chiar. Români! Prin limbă trăiește un popor: prin limbă se dă expresie istoriei lui, prin limbă se exprimă cugetarea, simțurile, înclinațiunile, prin limbă se manifestă ființa, întreg eul unui popor. Și un popor pe care timpurile vitrege l-au despoiat de tot avutul său: dacă și-a păstrat limba lui proprie în împrejurări mai favorabile, din nou își poate câștiga ființa sa, — din contra un popor ce și-a pierdut limba, pierdut e pe vecie.

De aceea riscați totul, dar nu riscați limba. Până încă în limba dulce românească veți vorbi,

sunt r cunoscuți ca demni urmași ai măreților Romani, sunteți un popor cu cinste considerat în ochii lumii. Nu vă lăsați atacați, ridicați glas sus, protestați toți din toate părțile în contra volnicilor ce vi să fac. Tăcerea e consimțire, tăcerea în așa cas e lașitate. Nu perdeți momentul, vă manifestați durerea ce vă umple inimile în fața reformei școlare ce vă așteaptă și protestați sus și tare.

„Nu lăsați să piară limba dulce românească această scumpă comoară, acest prețios dar dela bunul Dumnezeu ridicați piept contra atacurilor răutăcioase — și apoi vă rugați cu mine, rugăciunea mea e scurtă, din două cuvinte: Trăiască Români!“

Iar pe „fericitorii“ acestei țări îi asigurați că :

Pentru lege, pentru limbă,
Noi cu gura prindem foc :
Numai vântul să tot schimbă.
Însă munții stau pe loc.

Octil.

DIN DIETA.

— Ședința dela 14 Noembrie. —

Deschizând președintele Perczel ședința, acoardă cuvântul oponentului Gáll Sándor. La ordinea zilei este continuarea dezbaterii asupra proiectului pentru revizuirea regulamentului. Gáll făcând o reprivire istorică spune, că cât timp Maghiarii au avut fericirea să aibă dinastie națională, nu era teamă ca regii naționali să încerce vr'un atac împotriva constituțiunii. Odată cu venirea casei de Habsburg la putere, — se plânge oratorul — și națiunea maghiară a pierdut dreptul de alegere liberă a domnitorului, rezistența cu arma, ear' acum se întepionează și confiscarea libertății cuvântului. Apoi urmează: Guvernul falsifică și legile, și face iluzorie aplicarea lor. Față de un atare guvern este îndreptățită procedura opoziției de a denega votarea bugetului și dreptul de recrutare. Tisza voește să ne lipsească acum și de aceste două considerabile garanțe ale constituțiunii noastre. Tisza ar trebui să deslușiască pe Monarh...

Gabányi Miklós: Dar Tisza Pista nu s'a născut pentru așa ceva.

Gáll Sándor: ...asupra drepturilor naționale: ar trebui să facă ca regele să ne împlinească aspirațiunile, atunci numai decât ar fi ordine în parlament. Propune cassarea proiectului dela ordinea zilei. Al doilea orator a fost kosuthistul

Hellebronth Géza. Constituțiunea, începe din-sul, zace pe patul de moarte. Oamenii servili, mizerabili și fără simț național stau în jurul ei. Oare poate fi ea încă mântuită? Tisza de aceea voește să răpească națiunii libertatea cuvântului, ca să poată pregăti calea intereselor Austriei, să procure acesteia convențiunea și contingentul de soldați reclamat de Viena. Ideia unei Gesamt-Monarchiei este incubată și în creierul ministrului Tisza, ca o chimera nebună. Szilágyi Dezső a numit pe Tisza streber, dorind ca Dumnezeu să păzească pe Unguri, ca Tisza să vină vrodată la putere, pentru că numai Vienei ar fi de folos și ar nimici tot ce este mai scump Maghiarului. Și cunoștințele lui Tisza, urmează oratorul, sunt defectuoase și unilaterale. El s'a folosit de drepturile noastre pentru a face pe plac regelui, ear împlinirea cererilor noastre se face ca și când ar fi de pomană (aprobări în stânga). Tisza propovăduiește principiul validității necondiționate a voinței majorității. Asta numai acolo poate avea înțeles, unde există o majoritate independentă, ambițioasă, constatătoare din elemente naționale, și unde dinastia este națională, ear guvernul urmărește o politică națională. La noi însă voința majorității nu este voința națiunii. La noi alegerile se fac pe bani, ele nu sunt rezultatul unui spirit constituțional ireproșabil. Opoziția va continua lupta pentru drepturile națiunii cu fidelitate și însuflețire.

Nime dintre opozanți nu are de cuget să ajungă consilier de curte, baron ori oaspe la masa regelui (Aprobări). Cerem luarea proiectului din chestiune dela ordinea zilei. Al treilea orator este Nessi Pál, care declară de unică armă, justificată obstrucția împotriva apucăturilor austriace. Artileria la honvezi, instrucția militară și corespondența în limba maghiară toate sunt rezultatul obstrucției. Este o frivolitate și cruzime să fie lipsită națiunea de această armă. Dacă cu forța ni-se va lua această armă din mână, atunci legile aduse nu vor avea nici o valoare. Cere ca dieta să enunțe, că comisiunea pentru revisuirea regulamentului să nu fie considerată ca o comisie a dietei, dacă membrii ei ar fi aleși numai dintre guvernamentali.

După ce Nessi termină, președintele propune continuarea dezbaterii în ședința viitoare. *Strigări din stânga*: Dar nu va fi nici o porcărie mâne? Ce va fi mâne? — Între astfel de auspicii ominoase s'a ridicat ședința.

Ordinul comitatului.

Corteșiri mizerabile. — Notarii umblă din case 'n case — Ordin împotriva candidaților români.

Cutezanța domnilor dela comitat întrece ori-ce margină. Nu s'a mai văzut încă 'n comitatul nostru corteșiri atât de frivole, terorizări atât de mizerabile din partea nu a unor oameni particulari, pe cari nu i-ai pută chema la alt rezon decât la acel al cinstei publice, ci de către funcționari publici, de către aceia cari trăiesc de pe spatele noastre, de către aceia cari au răspundere acestor fapte, nedemne. Oamenii aceștia au pierdut ori ce sentiment de rușine, n'au nici un regard, nici față de poziția ce ocupă, nici față de ceea-ce numim cinste publică.

În Radna de pildă, fibirăul de acolo, ceva Péczely cu numele, un om acuzat cu corupție, are nerușinarea să cheme pe toți notarii din cerc la conferență și să le spună că este dat ordin dela Comitat, ca pe toți Români cu ori ce pret, să-i trântescă la alegeri.

Adevărat este aceasta dle Urbán Iván?

Ne vom răliu altă-dată, după alegere, cu dl hispan, aci n'avem cuvânt către dânsul ci către alegătorii Români, ca în fața acestor tentații din partea funcționarilor, cari se dovedesc dușmani de moarte al poporului Românesc, să-și strângă cu toții rândurile, ca să înfrângă corupția, teroarea și infamia câtă se pune în curgere, pentru a zădărnici învingerea, steagului național.

Hotărârea adusă de notarii și jidovii din Radna sub conducerea lui Péczely, ca pe toți Români să-i trântescă, este așa de cutezătoare și umilitoare pentru noi, încât cercurile românești vor provoca urgia națională asupra lor dacă nu-și vor face datoria.

Alegătorii să răspundă cu fapte dlui Urbán Iván și a celorlalți satrapi.

unde privind, simțind-ne mai avântați, mai ușor ne împăcăm cu mizeriile lumii exterioare, având în lumea sufletului nostru armonia supremă, care nu ne lasă ca să perdem cumpătul nici-odată.

Să cetească, să cânte femeia în orele libere? Bunul simț al bărbatului dacă nu-l va altera femeia, prin contraziceri aspre, lipsite de gingășie, nu va obveni niciodată neînțelegere în familie. O supunere amabilă, chiar o supărare serioasă delatură conflictele, dacă femeia va fi cea dintâie care va tinde mână pentru pace.

Dacă și-a însușit arta de a ști da copiilor o educație înțeleaptă și corectă, atunci relațiile între dînsa și soțul său, vor fi cele mai fericite și unul și altul, va fi mulțumit; și mână 'n mână vor crește cei mai buni copii, pentru fericirea lor, și cetățenii distiși și membrii folositori societății omenesti.

Dacă din contra, dacă femeia chiar ar poseda cunoștințele economiei casei ar fi o buică gospodină, însă arbitrară, certăreată, neîndurătoare, îndărătnică și neiertătoare, atunci legătura căsătoriei va perde din ce în ce mai mult din sfântul său concept. Soțul se vor înstrăina tot mai mult unul de către altul; pacea și liniștea casei va perde din farmecile și îndatoririle sfinte. Atunci și economia, gospodăria casei va suferi decadente, se va reduce nu arareori la mizerie cu toate urmările ei triste; un rau aduce mai multe rele după sine. Unde însă este iubire, este și fericire; dară mintea să domineze!

Femeia să năzuiască astfel, a înțelege pe bărbat, a urmă conform dorințelor lui, a trăi cum dorește el; să evite totul ce ar produce

neliniște și nemulțumire familiei. Prin aceasta își pregătește sie-și o viață fericită și mulțumită, ear soțului îi va crea paradisul pe pământ.

În tot cazul, dela individualitatea bărbatului depinde — — să fie corăspunzătoare și moderată întru toate procedura s'a față de familie, dela tratarea-i corectă va depinde fericirea familiei, care se estinde și asupra educației copiilor primite din partea mamei lor. Care educație dacă nu a fost și nu este isvorită din considerare și stimă față de soț, are cea mai tristă înfruntare asupra copiilor: de aceea o creștere greșită nu aduce nici odată bucurie parinților, în tinuta copiilor lor; ceea ce aruncă o umbră și un dezastru de obicei și asupra familiei, din toate punctele de vedere. Soțul suferă mai mult în asemenea cazuri; pentru că o educație greșită dă ansă adeseori la neînțelegeri între soț, care zilnic agravându-se, copii devin mult mai răi, eară gospodăria suferă nespun, unde nu este bună înțelegere. Pentru că numai înțelegerea zidește, ear neînțelegerea dă rimă.

De aceea femeia să năzuiască întru a da ca mamă bună, împreună, mână 'n mână cu soțul, tată de copil, o educație așa fel, ca aceștia să devie oameni înțelepți, cari lor să le facă bucurie, ear societății membrii folositori să fie.

Ifigenia.

(Va urma.)

Memorandul Episcopatului

bisericeii gr-or. rom. din Ungaria și Transilvania, înaintat d-lui ministru de instrucție Berzeviczy, în chestia reformelor școl.

(Urmas).

Exceptionăm și §-ul 15 al proiectului, care dispune, că planul de învățământ al limbii maghiare și pentru școalele confesionale are să-l stabilească ministrul. Dispozițiunea aceasta vatămă cerința didactică referitoare la unitatea planului de învățământ. Unitatea planului de învățământ este imposibilă când o parte a acestui plan o face autoritatea confesională, ear partea ceialaltă o face ministrul. Dar' și de altfel dispozițiunea aceasta nu are nici un rost, căci într'adevăr §-ul 14 al proiectului fixează ținta pe care trebuie să o atingă instruirea limbii maghiare și pentru ministru poate să fie absolut independent modul cum vor ajunge la această țintă școalele confesionale; controlul statului, care tocmai în această privință este atât de riguros față cu școalele confesionale, în ori-care moment poate constata rezultatul și poate procedea în consecuență.

Este așadară în acest obiect absolut de prisos a lua dela autoritatea confesională dreptul de a stabili însași planul de învățământ în școalele sale.

Procedura proiectată la calificarea învățătorilor asemenea aparține imposibilităților pedagogice (§-ul 70). Proiectul de lege adecă pretinde, ca elevul se răspundă ungurește și din acelea obiecte, pe cari în institutul pedagogic le-a învățat în altă limbă. Aceasta într'adevăr înseamnă, că îndată după ce proiectul de față va deveni lege, se închidem toate preparandiile nemaghiare, căci toți câți am umblat la școală știm prea bine, că elevul nu este în stare să facă examenul din cutare studiu decât numai în limba aceea, în care i-s'a predat și el a învățat acel studiu.

Aceeași excepțiune o facem și față cu dreptul comisariului ministerial, de a putea adresa întrebări la examenul fundamental de calificatiune tuturor elevilor din toate studiile. În ce limbă va adresa comisariul aceste întrebări? Proiectul nu dispune nimic în privința aceasta, deși e clar, că elevul, spre pildă, din fizică, din chimie, ori chiar din geometrie nu va putea să dea răspuns în limba maghiară, când aceste studii nu le-a învățat ungurește.

Toate acestea, Excelența Voastră d-le ministru, nu le zicem din antipatie pentru limba ungurească. Credincioșii bisericeii noastre învață bucuros, ba chiar cu oare-care predilecțiune limba maghiară, partea cea mai mare a păturei noastre culte o înțelege și vorbește perfect, în scolele noastre limba maghiară a fost obiect obligator chiar și atunci când nici o lege nu pretindea aceasta, și în totdeauna ni-am dat mare simț, ca deosebi în acest obiect de învățământ rezultatul să atingă limita extremă a posibilității. Dacă totuși în această direcțiune școalelor noastre li-se aduc învinuiri, acelea sunt nedrepte. Rezultatul, firește, nu poate să fie pretutindenți același, dar' în general inspectorii laudă rezultatul școalelor noastre în instruirea limbii maghiare.

În preparandiile noastre asemenea dăm cea mai mare atențiune instruirii limbii maghiare și aceasta au recunoscut-o chiar și organele guvernului. Pentru dovedirea a-

serțiunii noastre ne provocăm la fapte. Sub presiunea unor faime răutăcioase ministrul reg. ung. de culte și instrucțiune publică în anul 1902 a trimis la institutul nostru pedagogic din Arad pe dl Dr. Jancsó Benedek, ca să asiste în calitate de comisar guvernial la examenul de calificatiune cu finea anului școlar 1901/2. Acesta după ce a participat la examenul de calificatiune și după ce și de altfel a cercetat cu deamănuntul întreg institutul, despre cele experiate a trimis ministrului un raport mai lung. Partea acestui raport, care se referă la limba maghiară sună astfel: «Instruirea limbii maghiare și rezultatul ajuns într'ansa încă-l pot declara de laudabil. Decurgerea examenelor m'a convins, că elevii ordinari diplomați ai institutului nu numai că vor fi apți de a propune cu rezultat limba maghiară în școalele cu limba de propunere românească, dar' aplicați în școale maghiare cu puțină diligență și bunăvoință în decursul unui an biruind toate greutățile, ar putea fi învățători foarte folosibili și buni în școale populare maghiare». Pe baza acestui raport ministrul reg. ung. de culte și instrucțiune publică, Excelența sa dl Dr. Wlassics Gyula cu data 24 Noevre 1902 sub Nr. 66774 astfel se adresează Conzistoriului din Arad:

»Din raportul comisariului meu exmis pentru examenele de calificatiune învățătorescă cu finea anului școlar 1901—1902 la institutul pedagogic din Arad cu bucurie am luat la cunoștință, că la institutul de sub întrebare se poate constata cea mai bună nisuință întru aceea, ca instrucțiunea candidaților de învățători, cât numai este posibil, să corespundă pretensiunilor moderne. Nu avem trebuință de un atestat mai bun. Această »cea mai bună nisuință« guvernul școlar de bună seamă o va putea constata și la celelalte institute pedagogice ale noastre.

Toate acestea dovedesc, Domnule Ministru, că noi din partea noastră facem tot posibilul în interesul instruirii cu rezultat a limbii maghiare, dar credem că limita firească a acestei instruirii este măsura peste care forțarea acestui obiect de învățământ ar aduce cu sine neglijarea celorlalte cunoștințe. Am învățat și învățăm limba ungurească până la cea mai mare măsură a posibilității. Imposibilitatea însă înzădar o cere nu una, ci o mie de legi.

Poate cel mai mare defect al proiectului de sub întrebare, precum peste tot al tuturor legilor noastre școlare de până aci, este însă împrejurarea, că face școala populară uniformă pentru țeara întreagă, pentru toate ținuturile țării, cu toate că e ușor de înțeles, că altă școală le trebuie copiilor dela oraș, alta sătenilor dela pustă și earăși alta cătunelor mici din locurile muntoase. Adevărul acesta involuntar îl recunoaște și proiectul de față atunci când desparte în două categorii școala de repetiție până acum unitară, și pentru unele comune dispune școală de repetiție agronomică, pentru altele industrială.

Dacă factorii competenți ar lua în considerare împrejurarea amintită mai sus, în curind s'ar convinge despre aceea, că intradevăr pentru micile comune din munți, cari tânjesc în sărăcie și ai cărei locuitori adeseori locuiesc atât de imprăștiți, în cât nici pe lângă cea mai riguroasă executare a legii nu vor putea să-și trimită copiii la școală, ar ajunge și învățători cu calificatiune mai inferioară. Ne întărește în convingerea aceasta marele pedagog Curtmann,

care în opul său »Lehrbuch der allg. Pädagogik« (III pag. 318) zice, că trebuințele sătenilor sunt altele, decât ale orașenilor, și astfel ar fi foarte corect dacă s'ar înființa institute pedagogice separat pentru învățătorii dela sate și separat pentru cei dela orașe. Cel-ce cunoaște în deosebi raporturile țării noastre, va da deplină dreptate acestui punct de vedere.

Deci nu numai pentru aceea nu putem primi proiectul de sub întrebare, fiindcă vatămă adânc drepturile autonome ale bisericeii noastre, dar nu-l putem primi nici din astfel de motive pedagogice, pe cari trebuie să le apretieze toți, câți se ocupă în mod științific cu afacerile școlare.

(Va urma).

Un proces de presă.

Sâmbătă s'a desbătut înaintea Curții cu jurați din Budapesta un proces de presă împotriva ziarului socialist „Népszava“ care ne interesează și pe noi Români mai deaproape. Subiectul articolului incriminat se referă la situația naționalităților din țeară, care și-au aflat un apărător adevărat cam străjnic, în persoana autorului Rózs Mihály. Incriminate erau din articol mai ales următoarele pasaje:

„Dacă nu e turburare, care să serve de pretext pentru asuprirea politice naționalităților, atunci trebuie făcută. Puterea publică a voit să le împrietinească pe naționalități cu impilarea, tirania, violarea drepturilor și confiscarea libertăților. Ne unește pe noi, cu naționalitățile comuna asuprire și comuna despoiere. Nu vom mai privi în liniște și nepăsare, ca burghezimea să-și pună din nou piciorul brutal pe grumazul libertății ce răsare. Tiranul impilator, statul maghiar despoietor de drepturi, ne e dușman nouă, popor asuprit și despoiat al naționalităților ne este nouă prietin. Puterea politică folosește violență brutală, ca să înnece în sânge deșeptarea conștiinței. Am vrea să scriem cu sânge articolul nostru, ca sclavii asupriți să se descoale, ca cu forța-le de titan să facă praf din societatea aceasta infamă, zidită pe minciună. Lăcomia-le fără suflet nu e întrecută de cât de infamia lor. Vai ție, muncitor prăpădit, dacă te plângi, stomacul tău flămând îl liniștește glonțul. Vrei să te întrunești? Haid cu geandarmii. Vrei libertate de presă? Haid cu procurorii de noapte“.

După constituirea Curții cu jurați, tribunalul face ascultarea acuzatului.

Președintele: D-Ta ai scris articolele?

— Da și le-am dat în redacție să se publice.

— Simți că ești vinovat?

— Nu, pentru că am scris după cea mai bună convingere.

— Asta nu e destul, pentru că procurorul susține, că D-Ta ai calumniat și ai agitat, trebuie deci să dovedești contrarul.

— L'am scris articolul, pentru că naționalitățile sunt fără cauză persecutate. O politică foarte rătăcită face guvernul, când împiedică libertatea de mișcare a naționalităților. Asta am accentuat-o din punctul de vedere al interesului public și prin asta n'am săvârșit nici un păcat.

— De unde cunoști D-Ta referințele naționalităților?

— Am legături cu mai mulți jurnaliști români și slovaci.

Tot în tonul acesta au fost scrise și alte patru articole, în contra burgheziei, și în contra clerului catolic. Verdictul Curții cu jurați l'a aflat vinovat pentru agitație și tribunalul l'a osândit la 2 luni temniță de stat.

Corespondență.

Sfințirea bisericii din Zlatna.

În ziua de „Sf. Dumitru“ — după cum s'a anunțat prin ziare — s'a săvârșit sfințirea bisericii rom. gr. or. din Zlatna în urma picturii, ce i-s'a făcut.

Actul sfințirii s'a oficiat de părintele protopop al tractului Alba-Iulia, Ioan Teculescu ca mandatar mitropolitan cu asistența preoților: Emanuil Beșa, Nicolau Cristea, Iosif Magda, Alex. Băieșan și Ioan Todorean.

Biserica era tixită de lume multă din toate păturile sociale, căci în urma svonului ce se lățise, erau curioși oamenii de a vedea aplicarea unei nouă ornamentări la bisericile noastre.

Și aceea ornamentare în urma învățării dragoste a părintelui local Emanuil Beșa fața de legea strămoșească și neamul aparținător, a fost compusă din motive curat românești.

Era o adevărată elevare sufletească a te afla în acest sfânt locaș, care ne-a păstrat în timpuri de grea cumpănă și ne păstrează și azi ființa noastră românească.

La privirea lui es în relief gustul, estetica păsăturile românești precum și variațiunea ornamentării, cari cu toate te captivează.

Actul sfințirii a fost celebrat cu multă demnitate din partea protopopului Teculescu.

Răspunsurile liturgice au fost date din partea corului bisericesc sub direcția învățătorului din Zlatna Duca, cu precisiune și acurateță.

La finea serviciului divin mandatarul metropolitan a ținut predica cu multă vervă oratorică stăpânită de un adevărat duh Românesc. Ne-a adus la cunoștință însărcinarea D-Sale din partea metropolitului în conducerea actului de sfințire, a exprimat mulțămitele factorilor, cari au contribuit la pictarea bisericii, ne-a descoperit că d-sa considera sfințirea de azi numai ca o înainte prăsnuire a serbării celei mari, care în primăvara anului viitor va fi săvârșită de însuși metropolitul, având de gând de a visita cu această ocaziune și regiunile mai însemnate ale Munților apuseni.

Aduce în fine mulțumită lui Dumnezeu pentru aducerea acestui lucru la un bun sfârșit.

Gata fiind toate am părăsit biserica întăriți și mângâiați în sufletele noastre.

După finea serviciului divin ne-am întrunit la masa ospitală a părintelui local Emanuil Beșa.

Aici s'a tostat pentru I. P. S. Arhiepiscop și meitropolit Ioan Mețian, pentru părintele protopop Teculescu, în onoarea părintelui Beșa, pentru dl Kandler pictorul bisericii etc. etc.

Din incidentul sfințirii bisericii s'a dat din partea corului bisericesc, compus numai din oamenii din popor și un concert, a cărui venit a fost destinat pentru acoperirea speselor împreunate cu pictarea bisericii.

Punctul I al programei a fost „Ziua a apus“ cor bărbătesc. Executarea a fost dibăce și dexteră.

„Curcanii“ scenă militară executată de membrii corului.

N'a rămas mai pe jos punctului I duetul „De or trece anii“ executat de părintele I. Todorean și soția sa.

„Fetele casnice“ cor. bărbătesc.

Accentele duiioase isvorite de pe coardele de violină a domnilor I. Todorean și Duca în executarea punctului „Suvenir de Sinaia“ ni-a înveselit inimile.

Participanții la concert s'au putut împărtăși de auzul și a unei declamațiuni din partea dlui Tănăsescu învățător în Zlatna.

Sfârșitul programului s'a făcut prin cântarea punctului „Sal Române, sal în joc“ cor bărbătesc.

Punctul acesta stîrnind plăcerea tuturor a fost bizat.

După concert s'a încins o petrecere cu joc, care a durat până în zorii de zi, când ne-am depărtat pela ale noastre.

În drumul nostru am fost însoțiți de impresiunile înălțătoare ale zilei „Sf. Dumitru“ câștigate în Zlatna prin vrednicia și înaltele calități intelectuale ale părintelui Emanuil Beșa,

care din ce în ce ne dă tot mai multe dovezi despre aceea, că-i zace mult la inimă soarta bisericii noastre și a neamului nostru Românesc.

Al. B.

Răsboiul ruso-japonez.

Telegramele mai noue aduc următoarele vești de pe câmpul de războiu.

Dela Port-Arthur.

Londra, 14 Nov. »Daily Telegraph« anunță din Tsu-fu cu datul de erii: Funcționarii japonezi din loc declară, că ei nu privesc cu optimism în fața atacului în contra Port-Arthurului, dar se poate presupune, ca înainte de Crăciun să cadă orașul. Situația asediaților este îngrozitoare. Garnizoana suferă mult din cauza frigului și focului de granate al Japonezilor. Granatele au spart toate ferestrele.

Roma, 14 Nov. De pe câmpul de război se vestește, că vasele rusești din port au fost lovite de multe mil. de gloanțe. așa că toate au fost stricate. Vasul *Sebastopol* arde de două zile. *Insuși orașul Port-Arthur a încetat ca atare de a mai exista*

Paris, 14 Nov. Lui »Petit Journal« i-se vestește, că ofițerul ca adjutant al lui Alexeiev povestește următorul cas. La începutul lunii Octombrie cinei Japonezi travestiți ca Chinezii au strănut în Port-Arthur cu scopul să ucidă pe generalii *Stoessel*, *Konradenko* și *Fock*. *Stoessel* a prins veste la timp despre asta, executând pe Japonezi.

Londra, 14 Nov. Din cartierul general medicurian se anunță, că noaptea la 11 Rușii au atacat pe Japonezi la Vutșintani, dar au fost respinși. La 9 Nov. încă a fost o mică încercare, dar și astădată Rușii, cari s'au retras la Mantșitșucu au fost respinși. Perderile Rușilor sunt 60, ale Japonezilor de 6 oameni.

Londra, 14 Nov. »Daily Telegraph« vestește din Irkuț cu datul dela 12, că între Mueden și lacul Baicalului se afla 80.000 răniți ruși, cari în partea cea mai mare aparțin armatei din Siberia.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 15 Novembre 1904.

— **Demonstrațiune și scandal la universitatea din Viena.** Din capitala Austriei se anunță, că aula universității de acolo a fost Sâmbătă teatrul unei scene viforoase, între studenți pangermani și cei naționaliști. La 10 ore dimineața universitarii germani au venit în număr complet cu steaguri și insigniile societăților lor la universitate, să asculte deciziunea rectorului eu privire la cererile lor în afacerea dela Innsbruck. Deputațiunea studenților punct la 10 ore s'a dus la rector pentru a aduce răspunsul în cauza asta. Eșind deputațiunea dela rector, rigorosant în drepturi *Dr. Förster* aduce în numele deputațiunii la cunoștința tinerimei, că senatul universitar li-a împlinit toate pretensiunile punând senatul o singură condițiune, ca adeca hotărîrea rectorului să fie cetită afară de zidurile universității. În urma asta s'a iscat mare larmă și tumultuanții pretindeau sgomotos ca în aula universității să fie cetită hotărîrea. Cum tinerimea nu voia să știe de alta decât de capriciul ei, deputațiunea a fost silită să meargă de nou la rector pentru a cere permisiune să poată fi cetită hotărîrea în aula. Rectorul li-a împlinit și cererea asta. Acum *Dr. Förster* dă cetire hotărîrei rectorului. În aceasta se zice, că senatul universitar va porni cercetare disciplinară în contra acelor studenți italieni dela universitatea din Viena, despre cari se afirmă că au luat parte la demonstrațiunile dela Innsbruck. Rectorul promite că pe atari participanți îi va pedepsi aspru. Mai departe se zice în hotărîrea senatului universit. ca toți acei studenți italieni, cari

din cauza întâmplărilor dela Innsbruck au fost exchiși dela alte universități, vor fi exchiși și dela universitatea din Viena!

Acest punct a fost acoperit de mari urlete de Heil! Heil!

Terminând cu cetirea punctelor, conducătorul deputațiunii roagă pe colegi să se poarte liniștit cât timp se află sub zidurile universității, deoarece-ce deputațiunea a făcut promisiune în privința asta rectorului.

Dar chiar în urma acestor cuvinte de calmare a dr-ului Förster au erupt sentimentele de furor teutonic cu putere elementară și între strigăte de Pfuj! între sberături, insulte și fluerături începură să urce treptele și să meargă la rector, pentru a da aici expesiune indignării sale pentru faptul vezi Doamne, cum a și cutezat Magnificența sa să pună o astfel de condițiune celor-ce luptă cu atâta „demnitate“ pentru afirmarea germanismului în Austria.

— La rector! La rector! — strigau toții făcând o larmă și un zgomot, încât se cutrămurau pereții. Pe trepte servitorii s'au postat în calea triumfătorilor, cari în urma asta s'au retras căutând „Wacht am Rhein“. Dar atunci era în aula deja și tinerimea naționalistă (italieni, slavoni și croați). — Afară de aici! le strigară germanii când voiră să coboare treptele, începând de nou să cânte imnul german, descoperindu-și capul. La auzul imnului german, și tinerimea naționalistă începu să cânte cântări naționale, fără să le pese de gălăgiosii pangermani.

În urma asta s'a produs o larmă infernală.

— Jos cu pălăriile! — strigară tinerii cimberii, aruncându-se cu bastoanele, parapleni, și ce aveau la îndemână, asupra naționaliștilor, și scoțându-l afară din aula, fiind aceștia și mai puțin. Dar a fost o încercare d'a binele, căci a trebuit să intervină poliția să despartă ambele tabere infuriate.

După asta tinerimea crescută în spiritul lui Wolf, Iro, Schönerer și alte figuri triste din parlamentul austriac, grăbi de nou la rector pentru a demonstra și în contra lui. Când părăsi însă aula să urce treptele, tinerimea naționalistă intra de nou în aula, unde începu să cânte earăși cântece naționale. Atunci pangermanii s'au întors de nou scoțând pe naționaliștii din aula și gonindu-i până la cafeneaua Ronacher. Aci poliția a intervenit de nou, despărțind și împrăștiind în toate direcțiile pe demonstrații.

— **«Românii din statul ungar»** este titlul unui volum de 330 pagini, format mare, apărut în București din peana rectorului nostru dl *Russu Șirianu*.

Importanța lucrării acesteia se va putea judeca deja și după ce vom arăta ce se tratează în trânsa. Pe temeiul datelor statistice oficiale, autorul tratează următoarele:

I. Numărul și comunele în cari locuiesc Românii, arătând teritorul comunelor, totalul locuitorilor, câți sunt Români și de ce confesie, câți Unguri, Germani etc., câți știu carte, câți știu ungurește și câți au emigrat?

II. Sporul Românilor în intervalul dela 1890—1900, făcând comparație și cu celelalte naționalități. III. Maghiarizarea. IV. Cuceriri și pierderi. V. Amestecul. VI. Repartizarea. VII. Viața familiară. VIII. Contingentul militar. IX. Starea culturală. X. A-veea. XI. Emigrările.

Un volum costă 5 lei. Pentru a înlesni însă tuturor să-și procure cartea, în Ungaria cartea aceasta va costa numai 2 cor. 50 fileri; cine dorește să și-o procure, să se adreseze administrațiunii «Tribunei», trimițând suma de mai sus, plus 10 fileri portul postal.

— **Evenimentele dela Innsbruck.** Din Innsbruck se vestește, că acolo oamenii sunt foarte indignați împotriva locțiitorului *Schwarzenau*, care este considerat ca adevăratul autor al scandalului recent de acolo. El este făcut răspunzător și pentru uzarea forței militare împotriva tumultuanților. Ziarele germane din Innsbruck toate declară

că Germanii nu vor uita purtarea aceasta *brutală* a locuitorului, din contră tot Germanul tirolez se va nizuî să facă imposibilă remanierea și pe mai departe ca locuitor a lui Schwartzenu.

Sâmbătă studenții germani s'au adunat în mare număr în aula universității, unde demonstrau și cântau imnul național german „Wacht am Rhein.” Despre decursul acestor demonstrații am vorbit în alt loc mai pe larg. Aci mai adaugem, că terorismul tinerimei pangermane și brutalitatea fără margini a acestor Junckeri derbedei a provocat indignarea justă și profundă a tineretului italian și a întregii Italie împotriva Austriei.

— **Consulul american și judecătoria din Arad.** Știm că un american cu numele John Them suspiciat de comerțul cu fete a fost deținut respective pus în libertate pentru cautiunea de 400 cor. Americanul însă s'a făcut de cătră pădure și a cerut intervenirea reprezentantului său. Consulul a și telegrafat avocatului lui Them din Arad, să-i trimită numai de cât actele, pentru a face pașii necesari mai departe. Primind consulul Chester actele, a scris protototerului din Arad Kádas Kálmán rugându-l să fie cu indulgență față de compatriotul său. Consiliul orașanesc s'a ocupat Sâmbătă cu afacerea lui Them, și adoptând principiul judecătoriei că Them a subvenționat pe emigranți fără misiune specială, a aprobat sentența judecătoriei.

— **Turbările din Rusia.** Din Viena se telegrafează că ziarul „Wiener Allgemeine Zeitung” află din Breslau că nouă excese de ale rezerviștilor ruși s'au produs la Bogaslow. Țăranii și lucrătorii s'au asociat la aceste excese. Rezerviștii infometaji au furat o cantitate de spirt, apoi jefuiră toate prăvăliile târgului. Un funcționar polițienesc a fost ucis în învâlmășeală. Trupele infanteriste au făcut us de arme impușcând pentru turburători. De altă parte din Petersburg se vestește, că Agenția telegrafică rusă desminte șgomoțele respândite despre oare care desordine la Charkov. Știrile despre desordinile întâmplăte la Varșovia cu ocaziunea plecării rezerviștilor pe teatrul războiului, sunt exagerate. Rezerviștii erau numai suprațaji(?) pentru-că au fost porniți în vagoane neincălzite dar s'au liniștit după-ce au primit asigurarea că în stația Bialystok li-se vor da vagoare încălzite.

— **Un erou român căzut pe câmpul de război din Extremul Orient.** Ziarul „Charbinski Vjestnik” ce apare în Charbin scrie următoarele:

Locotenentul Penescu Român din Basarabia fu trimis de generalisimul Kuropatkin la generalul Orloff, cu ordinul de a înainta.

La întoarcere află, că Japonezii au tăiat linia rusească și înaintază spre rezervele rusești.

A se întoarce la cartierul general al lui Orloff, era prea târziu, fiindcă acesta se retrăgea spre rezerve, făcând în același timp sfurtări uriașe spre a împedea înaintarea dușmanului.

În acest moment critic Penescu întâlnește 2 companii din regim. Insarsko, întorcându-se decimați din luptă. Nu le mai rămăse nici un ofițer. Penescu se pune în fruntea acestor companii, însuflețindu-i la un nou atac. Soldații urmară cu entuziasm prin o ploie de gloanțe pe noul lor comandant. Erau deja piept la piept cu Japonezii.

Urta! strigă Penescu, și în fruntea soldaților se aruncă asupra dușmanului. Un glonț de revolver însă în stinsă viață.

— **Deputatul Syveton,** care a fost arestat în momentul când se ducea să se bată în duel cu căpitanul Degail, aproape de Suresnes, a fost condus la judele de instrucție. El a fost remis apoi în libertate după ce și-a luat angajamentul că se va prezenta la orice chemare a magistratului instructor.

— **Răzbunarea bărbatului înșelat.** Din Petersburg se anunță, că acolo s'a întâmplat o înfiorătoare dramă familiară din cauza necredinței soției unui negustor. Un ofițer de gardă cu numele Ivan Smirnov a întreținut de mai mult timp legături nepermise cu soția negustorului Nicolae Karetnikov. Prințând odată negustorul pe gurmând la soție, a pus servitorii de l'au legat, apoi stropindu-l cu benzină, i-a dat foc. Pe depravata soție a silit-o să asiste și să privească înfricoșată autodafea, cum se văieta și svârcoala în dureri ibovnicul ei. În fine sfârșindu-se nefericitul, Karetnikov singur s'a insinuat la judecătura.

— **Pro domo.** Acei stimați cetitori ai Tribunei, cari cunosc *publicări românești* din literatura engleză, sunt rugați a-le comunica dlui Emil Isac, *Koloșvár* (Selatereu. 18 ori Egyetem. (Universitate), care să ocupe în prezent cu un studiu mai lung despre *E. A. Poe* și în genere cu literatura americano-engleză și căruia îi sunt trebuincioase comunicările publicului cetitor.

— **„Popor rătăcit”,** articolul publicat în foaia noastră, serie „Poporul Român”, este improcesat din partea procuraturii, pe motivul că ar înzulta statul și ar dovedi ură și agitație împotriva poporului maghiar. Ca să vadă astfel de bazaconi, dl procuror, pare-ni-se, a fost ajutat și de alții, și ne mirăm că n'au putut descoperi și altceva în acel articol, bunăoară atentat împotriva „Chinezilor”! observă confratele din Budapesta.

— **Himen.** Dl Iuliu *Sendrei*, comerciant în Lipova s'a fidațat cu drăgălașa domnișoară Iulia *Chisan*, sora d-lui Nicolae *Chisan* un distins tânăr din Budapesta. Felicitările noastre.

— **Contesa Montignoso la Viena.** Fosta moștenitoare de tron saxonă, acum contesa Montignoso cu câteva zile mai înainte a sosit incognito la Viena, unde a avut a se înțelege cu mareșalul de curte asupra unor chestii materiale. După asta imediat a plecat.

— **Serul lui Marmorek și sanatoriile.** Un studiu de mare importanță a apărut zilele astea într'o revistă medicală săptămânală din München din peana unui medic de sanatoriu din Svițera, cu numele dr. Hermann Frey. Dânsul a putut experia după 350 injecții cu acest ser rezultate satisfăcătoare, și anume și în casuri când bolnavilor nu le mai folosea nici aerul vestit din Davos, în sanatoriu sau tratați fiind cu acest ser se simțiau mai bine. Quasi această dare de seamă a făcut Dr. Frey, pentru a-și apăra serul de multele defaimări respândite fără rațiune și din reavoința.

— **Ceartă familiară pe pod.** Vineri seara zidarul Simion Schubert din Săn-Miclăușul-mic a voit să arunce în Murăș pe concubina sa Elisabetha Kappel. Certându-se pentru un fleac, Schubert începu să clocotească veninul și iute pusă mâna în gâtul femeii sale, voind cu tot adinsul să o adape în undele reci ale Murășului, deși un duș rece poate prindea cu mult mai bine iritacioului zidar, decât supusei și blândeii Lisi. Dar n'a putut să-și execute planul conceput într'un moment de extrem furibundăgi, căci a fost împedat de câtră niște soldați și alți oameni, care atunci se aflau pe pod. Abia s'a zădărnicit crima, când Schubert și-a mai venit în fire, calmându-se și revenind la starea normală, în cât s'a dus împreună cu femeia sa acasă în pace.

— **Prețul animalelor sălbatice.** În Londra se tintește deschiderea unei grădini

de animale sălbatice. Se crede, că planul acesta nu reclamă multe spese, deoarece în Londra prețul animalelor feroce este de present foarte mic. Așa de pildă un pul de leu, care mai înainte costa 1000—1200 coroane, azi costă numai 240 coroane. Șacali și hiene de asemenea se pot căpăta aproape pentru *nimic*, ear tigrii, nici ei nu au un preț prea extraordinar. Scump este încă elefantul, care costă 3000 coroane, rinocerul 20.000 coroane, hipopotamul 8000 coroane, gorila în jiraful 4000 coroane.

Atragem atenția on. public asupra anuțului lui *Igaz Sándor*.

— Atragem atențiunea p. t. public asupra anuțului dlui *Pollák Sándor*, fabricant de țigle.

POȘTA REDACȚIEI.

Ghiocel. Ai văzut, vezi și vei vedea. — *Saracul.*

Aide.

La mine ai aflat sălaș.
Et așa!
Și ai putut să te răsbun.
Ce spun?
Și tot tu singur te-ai prosti.
Cinstit?
Ce să-ti mai spun de acuma io?
Adio!

Ver.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de practicant la institutul de credit și economii „Granițerul” în H.-Dobra se publica concurs. Salar anual 1000 coroane.

Celce dorește a reflecta la acest post au să-și înainteze rugărilor până cel mult în 2 Decembre a. c. st. n. să documenteze că au absolvat școala comercială și să poseadă limba română, maghiară și germană în vorbire și în scriere. Cei cu praxă de bancă sunt preferiți. Alesul are să-și ocupe postul în 15 Decembre st. n.

H.-Dobra, la 12 Novembre 1904.

419

Diracțiunea.

Bibliografie.

Limba maghiară pentru elevii școalelor populare române de *Iulu Grosșoreanu* și *Iosif Moldovan*, învățători. Acest manual, care compus în mod național, pe baza esperințelor îndelungate, va ușora mult sarcina învățătorului și a școlarilor, întru însușirea limbii maghiare. se poate procura în librăria editorului *Peru Simtion* din Arad cu prețul de 50 fileri, cu rabatu îndatnat.

Istoria Seminarului „Veniamin” din Iași de *George Adamescu*. (1803-1903). Tipărită cu cheltuiala administrațiunii casei școalelor București Inst. de arte grafice „Carol Göbl” P-sor Ion St. Basilescu 16, Strada Doamnei 1904. Prețul 4 lei.

A apărut: Anul I. din *Analele Reuniunii învățătorilor români gr-or.* dela școalele confessionale din dieceza Caransebeșului pe lunile Iulie și Septembrie, cu următorul cuprins: Protocolul Adunării generale ținute în Biserica Albă la 28 și 30 August st. v. 1904. Aeluze la Protocolul Adunării generale ținute în Biserica Albă la 29 și 30 August st. v. 1904. Cuvântarea de deschidere. Regulamentul afacerilor interne. Regulament de cassă. Regulament pentru bibliotecă.

Conan Doyle Duett. Roman tradus de Dr. Victor Onișor. Bistrița tipografia G. Mateiu 1905 Prețul 1 cor. 60 bani. Se vinde în Bistrița și la librăria Petru Simtion Arad.

A apărut de Dr. Augustin Bunea canonic metrop. i. Metropolitul Dr. Ioan Vancea de Buleasa, schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. Cestiumi din dreptul și istoria bisericii românești unite, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40 filerl. Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augustin Bunea, costă 2 cor.

3. Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein, (1728—1751) Blaj 8° mare, 422+XVI pag. Costă 4 cor., (pentru România 5 lei).

4. Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu Roma, în Schematismul arhidiecesei de A.-Iulia și Făgăraș pe a 1900, costă 8 cor.

5. Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron, Sibiu 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.

6. Vechile episcopi românești: a Vadului, Geoagiului, Silvașului și Belgradului, Blaj 1903 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).

7. Episcopii P. P. Aron și Dionisiu Novacovici, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 filerl (pentru România 5 lei).

8. Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).

Aceste cărți să pot procura dela tipografia semin. din Blaj (Balázsfalva) ori dela autorul spedându-se banii înainte, — ori contra rambursă. 390 16—

Redactor responsabil în absența d-lui Ioan Russu-Șirlianus: Sever Bocu.

Editor-proprietar: George Nichin.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Farmacia lui Balassa K Budapest, Erzsébetfalva primește răspundere pentru vestitul și vechiul lapte de castraveți englez, care este un remediu de tot nesticăcios. Numai odată să probezi st Dame și veți convinge că după folosire de câteva zile numai decât dispar de pe față almintele zgrăbunțele miteseri, pete de ficat și alte impurități face pelea fină, o recorește și înviează. Un flacon costă 2 coroane, săpun de cas-

traveți englez 1 cor., pudră 1.20 cor. Se poate poate căpăta în ori ce farmacie. Să ne păzim de imitațiunii deposit primul în Arad la farmacistul Földes Kelemen, și la drogueria lui Vojtek és Weisz.

387

— Aer, aer, aer curat! este devisa tuturor celor ce sufer de afecțiuni catarchale de plămâni. În adevăr cura de aer curat archive de sine, într-un câmp această se face la locurile corăspunzătoare și în mod rațional, rezultate îmbucurătoare. Pentru miile de oameni însă, pe cari ocupațiunea lor ori alte împrejurări îi împiedecă să meargă la locurile de cură în regiuni muntoase în păduri ori la malul mării pe timp mai îndelungat „Sirolinul“ e o adevărată binecuvântare dumnezească. Acest syrup face posibil un tratament fără deranjarea ocupațiunii de toate zilele. Deja după o folosință de 3—4 lingurițe de cafe la zi face să slăbească tusa, să se împuțineze flegma, ce însoția tușitul, să se simțească o ușurare în respirație, creșterea apetitului și greutateii corporale. Dar celor-ce au puțința a cerceta vre-un sanatoriu, n'ar trebui să se lipsească de tovarășia acestui remediu, de oare-ce acesta în ori-ce privință are proprieitatea de a potența curele de aer în măsura cea mai înaltă.

Primul

și singurul institut de specialitate p. spălarea și curățirea rufelor

306

al lui

Bettelheim K.

ARAD, Aulich Lajos-u. 2.

Nr. Telefonului 184.

Igaz Sándor

382

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Primul atelier din Arad, pentru repararea de ciasornice și bijuterii.

CIOBAN ȘI NADRA

măestru zidar diplomat.

ARAD, Deák Ferencz-utcza 34 sz.

Avem onoare a aduce la cunoștința p. t. public ziditor, că sub firma de mai sus am deschis

un birou de zidire

Primim tot felul de lucrări de zidit și anume: zidiri noi, transformări de zidiri vechi, construirea de frontispicii cu materie ori fără materie atât în loc cât și în provincie, pentru garanță de 3 ani.

Primim construiți de planuri, facer de buget pentru prețuri foarte ieftine.

Cu toată stima:

CIOBAN ȘI NADRA.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

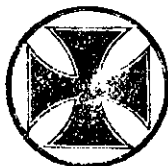
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuiteri de ureche, bătăie de inimă, sgârceiri de inimă, astma, auzul greu, sgârceiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, uindul în pat, influența, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insusirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul cu rent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun seut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea reafă atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedé aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și respândit.

Chiar și ieftinătatea estraordinară a crucii mele electro-magnetice o recomandă cu înțetire.

206

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburî învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de p'ensare și espedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K colțul str. Kálmán.

Țigle Căramizi

mai departe țigle pentru poduri de case 4 cm. de groase, țigle pentru fântâni, țigle pentru traverse, și ori-ce alte țigle necesare la zidiri se fabrică în cantitate mare la stabilimentele fabricii de țigle și cărămizi dela Micălaca. — Proprietar al firmei

Pollák Sándor

— ARAD, BIUROUL CENTRAL. — 298

ARAD, Haltér Nr. 1. Telef. 206 și 255

Condițiuni favorabile de plătit, prețuri echitabile.

Altoaie de viță de vie

americane de diferite soiuri, bine desvoltate și cu rădăcini puternice se pot procura pe prețuri moderate dela

Primul stabiliment din valea Chichileului pentru altoirea vițelor de vie.

Proprietar: **Fr. Caspari,**

412

vinolog dipl., directorul stabilimentului de viticultură al prințului Barbu A. Stirbey (Romania), comisar de viticultură al comitatului Chichileu, specialist în comisiunea pentru viticultură a Reuniunii săsești din Ardeal și proprietar de vie în

MEDIAȘ (Transilvania).

— În deposit 3 milioane altoaie de vițe de vie. — Lista prețurilor ilustrată gratuit și franco. —

În timpul secetei transportau la zi 4 mari cazane 2 milioane litre de apă în scopul udării vițelor, ceea-ce a avut drept rezultat o dezvoltare strașnică a vițelor. Cea mai bună colecție de frunzării de asemenea se poate căpăta p. preț moderat

Dacă a-ți căutat norocul în altă parte și ai fost înșelați de toanele Fortunei, mângâiați-vă și cereți-Ve norocul la noi cu un los din loteria de clasă.

Colectura noastră e cea mai mare în provincie, și tot odată cea mai favorizată de „Fortuna“, cea ce dovedește că am numărat clienților noștri în mod prompt și ouselant câștiguri principale de:

200.000, 100.000, 70.000, 30.000, 20.000, 10.000 etc.

Tragerea proximală începe la **24 Noiembrie a. e.** și ve oferăm din depoul nostru deja imputinat:

<u>Los întreg</u>	<u>jumătate</u>	<u>pătrime</u>	<u>optime</u>
C. 12.—	C. 6.—	C. 3.—	C. 1-50

Câștigul principal în caz favorabil Un milion de Coroane.

409

TOT AL DOILEA LOS CÂȘTIGA.

TOT AL DOILEA LOS CÂȘTIGA.

CASA DE BANCA

Jacob L. Adler și Fratele
BRAȘOV.

TIPOGRAFIA

„TRIBUNA“

ARAD, Strada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind arangiată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu rotațiune modernă, primește spre executare orî-ce lucrare ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opuri, manuale, tabelării în orî-ce mărime, registre pentru bănci, invitări la petreceri și cununii, plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebre, cărți de vizită, etc. etc.

⊙ ⊙ *Executat cu gust fin, ia timp și punctual, după sistemul cel mai nou.* ⊙ ⊙

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai iute răsunset acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.